

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/90/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6220200472
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomír Šabla
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6220200472.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubomíra Šablu a sudkyň JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Renáty Deákovéj ako členiek senátu, v spore žalobkyne B. X., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. K. XXX/XX, XXX XX W. N., právne zastúpenej JUDr. Jozefom Veselým, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Mierová 1, 990 01 Veľký Krtíš, proti žalovanej: I. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. K. XXX/XX, XXX XX W. N., v konaní o ochranu vlastníckeho práva, o odvolaní žalobkyne a štátu proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 12C/3/2020 - 395 zo dňa 21. apríla 2022 ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie v prvom až štvrtom výroku **p o t v r d z u j e**.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie v piatom výroku **m e n í tak**, že žalovaná **j e p o v i n n á** nahradiť štátu trovy prvoinštančného konania v rozsahu 50% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.
- III. Rozsudok súdu prvej inštancie v šiestom výroku **m e n í tak**, že žalobkyňa **j e p o v i n n á** nahradiť štátu trovy prvoinštančného konania v rozsahu 50% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.
- IV. Žalovanej a štátu náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou v znení jej pripustenej zmeny a po jej čiastočnom odmietnutí domáha, aby súd uložil žalovanej povinnosť odstrániť betónový plot v šírke 50 cm a v dĺžke až po základný múr postavený na parcele H. č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² vo vlastníctve žalobkyne, vedenej pre katastrálne územie a obec W. N. na liste vlastníctva (ďalej aj „LV“) č. XXX a aby uložil žalovanej povinnosť odstrániť betónovú dlažbu na parcele H. č. XXX s odvodnými otvormi vedúcimi do plastovej rúry slúžiacej ako zvod dažďovej vody z prístreškov a terás vo vlastníctve žalovanej, pričom plastová rúra sa nachádza na pozemku žalobkyne.

2. Odvolaním napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zriadil na parcele H. č. XXX - zastavaná plocha a nádvoria o výmere XXX m² vecné bremeno spočívajúce v povinnosti vlastníka pozemku - parcely H. č. XXX strpieť umiestnenie a nerušené užívanie stavby betónového plotu v dĺžke 0,4 m a v šírke 0,2 m postavenom na tomto pozemku za náhradu vo výške 23,50 € počnúc dňom právoplatnosti rozsudku (prvý výrok); uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni túto náhradu v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (druhý výrok); vo zvyšnej časti žalobu zamietol (tretí výrok); rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania (štvrtý výrok); uložil žalovanej povinnosť nahradiť štátu trovy

konania vo výške 79,43 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (piaty výrok) a proti žalobkyni štátu nárok na náhradu trov konania nepriznal (šiesty výrok).

3. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil nasledovný skutkový stav:

4. Žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností - parcely H. č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² (správne parcely H. č. XXX, nakoľko na LV č. XXX sa nachádza len táto parcela daného druhu a výmery - poznámka odvolacieho súdu) a stavby - rodinného domu súp. č. XXX postaveného na parcele H. č. XXX, všetky nehnuteľnosti vedené na LV č. XXX pre obec a katastrálne územie W. N.. Žalovaná je výlučnou vlastníčkou susediacich nehnuteľností - parcely H. č. XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² (správne parcely č. XXX, nakoľko na LV č. XXX sa nachádza len jedna parcela daného druhu a výmery - poznámka odvolacieho súdu) a stavby - rodinného domu súp. č. XXX postaveného na parcele H. č. XXX, všetky nehnuteľnosti vedené na LV č. XXX pre obec a katastrálne územie W. N.. Rodinné domy boli postavené v 30-tych rokoch 20. storočia, pôvodne boli vo vlastníctve bratov O.. Nehnuteľnosti sa nachádzajú vo svahovitom teréne pod hradom W. N.. Medzi rodinnými domami je situovaná 0,4m široká hranica (čo vyplýva zo znaleckého posudku R.. S. G. č. 1/2020), ktorou prebieha odvodňovací kanál dažďovej vody so šírkou 0,5m. Na ten je napojená odvodňovacia rúra vyúsťujúca do ulice za rodinným domom žalobkyne. Betónové oplatenie sa nachádza v prednej časti medzi susediacimi rodinnými domami súp. č. XXX a XXX. Je zelenej farby vo výške asi 3 m. Napája sa z pravej strany na rodinný dom súp. č. XXX. Betónové oplatenie je postavené na pôvodnom kamennom základe, z ktorého je vyvedená von plastová rúra o priemere 27 cm. Pod prístreškom pozdĺž zadnej časti hospodárskej budovy žalobkyne sa nachádzajú na terase 3 odvodňovacie šachty, do ktorých steká dažďová voda po terase žalovanej. Voda je následne odvádzaná do zvodu dažďovej vody v prednej časti pivníc. Nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobkyne sú do značnej miery poškodené vlhkosťou.

5. Zo znaleckého posudku č. 15/2021 vypracovaného znalcom R.. R. J. vyplýva, že rodinné domy, ako aj plot oporného múru boli postavené začiatkom minulého storočia v súlade s vtedy platnými stavebnými predpismi a vtedajšou technológiou. Kamenný múr nebol problémom pôvodných majiteľov, existuje tam skoro 100 rokov. Aj keď sa z pohľadu žalobkyne javí, že vlhkosť na stene jej domu spôsobuje tento oporný múr, znalec uviedol že vlhkosť steny nezapríčiňuje stĺpik betónového plotu, ale zamokrenie steny spôsobuje stekajúca voda z hradného kamenného brala, ktorá je v násype, nemá kde odtekať, v násype a na stene domu, t. j. na pozemku majiteľky spôsobuje vlhkosť nehnuteľnosti. Podmáčaný a vlhký je v dôsledku toho aj rodinný dom žalovanej. V kamennom opornom múre, ktorý zadržiava nasypanú pôvodnú zeminu pre vyrovnanie spádu horného domu (domu žalovanej) nie je odvedená voda v spodnej časti pri päte múru. Nahromadená voda sa tým dostáva pod základy rodinného domu, horný odtok povrchovej vody z rigola od susedy - žalovanej odvádzajú len dažďovú vodu, ale neodvádzajú spodnú nahromadenú vodu. Pre odvod vody spoza oporného múru je potrebné vyvŕtať doň otvory a umožniť výtok vody na cestu. Izolácia v odtokovom rigole je poškodená a ani pôvodne nespĺňala predpoklad zachytenia vody z dvora susedy. Plot v pôvodnom či novom prevedení nemá vplyv na odtok vody, pretože zamokrenie domov je v základovej špáre a vzĺnavosťou po konštrukcii sa voda dostáva do muriva. Nová stavba piliera plotu nad hlavnicou múru spôsobuje teda minimum zamokrenia, nakoľko je vo voľnom priestore a vzĺnajúca voda sa má kde odpariť. Prípadné odstránenie tohto betónového múrika na hlavici oporného múru nie je zo stavebného hľadiska problém, mohol by sa nahradiť oceľovým alebo podobným stĺpikom, styk piliera plotu so stenou domu žalobkyne sa dá vyriešiť aj vyplnením odvetrávacej medzery o šírke 50 až 100 mm, ale ani týmito riešeniami by sa vlhkosť steny na dome žalobkyne neodstránila.

6. Ohľadne odvodných otvorov (šachtičiek) znalec uviedol, že v zadnej časti dvora pri kamennej stene, kde sú osadené, je potrebné posledný rad dlažby rozobrať a znovu položiť v spáde od steny domu do vtoku vody do odvodňovacích šachtičiek. Všetky vydláždené plochy betónovou dlažbou je potrebné upraviť tak, aby nezasahovali po celej dĺžke na majetok žalobkyne. Sporné riešenie odtoku vody zo žľabu do priestoru cesty cez oporný múr odporučil riešiť uzáverom, tzv. žabiou klapkou, ktorá zabráni priehľadnosti potrubia a umožní odtok vody. Znalec ďalej v znaleckom posudku opísal ťažko odstrániteľné vady, resp. ťažko uskutočniteľné a finančne náročné riešenia týchto vád, a to zvislú a vodorovnú hydroizoláciu domu, drenáž okolo domu, ako aj vady odstrániteľné, resp. ľahšie uskutočniteľné riešenie týchto vád, ako sú výmeny odvodov a vody zo striech, oprava strešnej krytiny, vyspádovanie dvora a záhrad, údržba domu z pohľadu vlhkosti stavebnej konštrukcie, vykurovanie domu a vetranie vnútorných priestorov, aby sa zabránilo orosovaniu stien.

7. Na základe zadania súdu prvej inštancie znalec stanovil hodnotu parcely H. č. XXX na sumu XX,XX € za m², výmera plotového stĺpika je 0,4 x 0,2 m, t.j. 0,08 m². Uviedol, že takáto plocha sa podľa zákona do katastra nehnuteľností nedá zapísať.

8. Na základe takto vykonaného dokazovania a s poukazom na ust. § 3 ods. 1, § 126 ods. 1, § 135c ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej aj „Občiansky zákonník“ alebo „O. z.“), ust. § 230 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej aj „C. s. p.“) súd prvej inštancie dospel k nasledovným záverom:

9. Na úvod súd prvej inštancie podal výklad § 135c Občianskeho zákonníka, ktorý umožňuje vyporiadanie neoprávnenej stavby na cudzom pozemku tromi spôsobmi: žalobkyňou požadovaným odstránením stavby na náklady toho, kto stavbu zriadil, v prípade neúčelnosti takéhoto riešenia prikázaním stavby za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, ak s tým súhlasí a napokon, ak ani tento spôsob neprichádza do úvahy, zriadením vecného bremena za náhradu, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe. Uzavrel, že konanie o vyporiadanie neoprávnenej stavby je konaním, pri ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi stranami sporu, a preto súd nie je viazaný návrhmi strán sporu, inými slovami pokiaľ súd dospeje k záveru, že žalobcom navrhované vyporiadanie nie je prijateľné, musí upraviť vzťah medzi stranami iným spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu prvej inštancie vzhľadom na okolnosti tohto prípadu v záujme spravodlivého riešenia vzťahov medzi stranami sporu nebolo dôvodné žalobe žalobkyne na odstránenie stavby vyhovieť, aj keď stavba betónového plotu realizovaná žalovanou je neoprávnenou stavbou v zmysle 135c Občianskeho zákonníka, nakoľko jeho časť je realizovaná na pozemku H. č. XXX vo vlastníctve žalobkyne. Žalovaná realizovala stavbu betónového plotu v roku 2010 na základe ústneho súhlasu žalobkyne, čo žalobkyňa nepoprela. Žalobkyňa nepreukázala, že by sa po dobu 10 rokov voči stavbe betónového plotu nejakým spôsobom vymedzila (žaloba bola podaná v roku 2020). Žalobu podala až v dôsledku vyhrotených zlých vzťahov so žalovanou. Keďže betónový plot bol postavený na základoch pôvodného kamenného plotu, žalovaná v zmysle § 139 ods. 14 písm. a) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení účinnom v čase jeho výstavby nepotrebovala stavebné povolenie ani ohlásenie, keďže sa jednalo o opravu oplotenia a výmenu jeho častí bez toho, že by sa tým menila jeho trasa. Stavba betónového plotu preto nie je čiernou stavbou. Nakoľko znalec uviedol, že stĺpik betónového oplotenia nespôsobuje vlnutie rodinného domu žalobkyne, súd prvej inštancie dospel k záveru, že odstránenie betónového oplotenia v danom prípade nie je účelné, tým by len vznikla medzera v dĺžke 0,4 m, ktorú by bolo potrebné prekryť pletivovým oplotením. Postavenie žalobkyne by sa teda po jeho odstránení v ničom nezlepšilo. Cez medzeru 0,4 m by žalobkyňa mala sťažený prístup k zadnej časti svojho domu, musela by k tomu použiť ešte rebrík, pretože kamenný základ betónového oplotenia siaha až do výšky cca 1,2 m. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyňa má prístup k zadnej časti svojho domu prostredníctvom prechodu medzi jej rodinným domom a hospodárskou budovou, ktorý je cca 1 m široký.

10. Podľa súdu prvej inštancie neprichádzalo do úvahy ani prikázanie neoprávnenej stavby za náhradu do vlastníctva žalobkyne jednak z dôvodu výmery neoprávnene zastavanej plochy betónového oplotenia v dĺžke 0,4m a šírke 0,2 m, teda 0,08 m² a jednak z dôvodu, že žalobkyňa s tým ani nesúhlasila.

11. Súd prvej inštancie bol preto názoru, že prichádzalo do úvahy len riešenie podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, t.j. zriadiť k stavbe betónového plotu postaveného na parcele H. č. XXX v dĺžke 0,4m a šírke 0,2m vecné bremeno v prospech žalovanej spočívajúce v povinnosti vlastníka spomínanej parcely strpieť umiestnenie a nerušené užívanie betónového plotu na tejto parcele.

12. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou výšky náhrady za zriadenie tohto vecného bremena. Poukázal na to, že Občiansky zákonník bližšie neupravuje postup súdu pri určovaní výšky náhrady, rozhodovacou praxou súdov však bolo ustálené, že pri určení výšky náhrady za zriadenie vecného bremena je rozhodná kompenzácia ujmy vlastníka pozemku, keďže tento bol vo svojom práve obmedzený proti svojej vôli a ide o trvalé obmedzenie jeho vlastníckeho práva s prihliadnutím na mieru zavinenia stavebníka vo vzťahu k vzniku neoprávnenej stavby. Ak je zavinenie dané, s prihliadnutím na skutočnosť, že ide o protiprávne konanie, je potom potrebné určiť náhradu čiastkou prevyšujúcou obvyklú mieru takejto náhrady v obdobných vzťahoch vzniknutých na zmluvnom základe. Nie je však dôvod, aby sa prihliadlo k výhode, ktorú zriadením vecného bremena získava stavebník, t. j. spravidla k

tomu, aké náklady by mal, keby musel svoju potrebu užívania stavby riešiť iným spôsobom. Vychádzajúc z týchto premís súd prvej inštancie v okolnostiach prípadu nevzhladol zavinenie žalovanej, nakoľko táto stavbu betónového plotu v roku 2010 realizovala s ústnym súhlasom žalovanej (správne žalobkyne - poznámka odvolacieho súdu), na základoch pôvodného kamenného plotu, ktorý bol postavený ešte pôvodnými vlastníkmi rodinných domov, ktorí boli súrodencami, pôvodné kamenné oplotenie bolo tiež postavené od domu k domu. Žalovaná nezmenila trasovanie plotu. Hranice medzi pozemkami začali byť medzi žalobkyňou a žalovanou sporné až v roku 2015, kedy žalobkyňa podala žalobu na Okresnom súde Veľký Krtíš a konanie bolo vedené pod sp. zn. 11C/83/2015. Ako už bolo uvedené vyššie, žalobkyňa samotnú stavbu plotu nenamietala 10 rokov. Súd prvej inštancie pri určení výšky náhrady vychádzal zo znaleckého posudku znalca R.. R. J., t.j. zo sumy 29,32 € za m² pozemku, pričom výmera zastavaného pozemku činila 0,08 m², teda cena zastavaného pozemku po zaokrúhlení činí 2,35 €. Súd prvej inštancie stanovil výšku náhrady za zriadenie vecného bremena vo výške desaťnásobku tejto sumy vzhľadom na už vyššie uvedené nezistenie zavinenia žalovanej na neoprávnenej stavbe, ako aj na to, že stavba plotu žalovaných (správne žalobkyňu - poznámka odvolacieho súdu) nijakým spôsobom neobmedzuje, nakoľko ak by aj nedošlo k zastavaniu tejto plochy, žalobkyňa by výmeru 0,08 m² nijakým spôsobom nevedela využiť. Sumu 23,50 € preto považoval súd prvej inštancie za primeranú z hľadiska kompenzácie ujmy žalovanej (správne žalobkyne - poznámka odvolacieho súdu) a uložil žalovanej zaplatiť ju žalobkyňi v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

13. Nevykonanie dôkazu navrhnutého žalobkyňou - výsluchu znalca R.. R. J. odôvodnil súd prvej inštancie tým, že pre rozhodnutie vo veci postačoval skutkový stav zistený z písomného znaleckého posudku, a to s prihliadnutím na predmet konania, ktorým je odstránenie neoprávnenej stavby a betónovej dlažby s odvodnými otvormi, ktoré žalovaná umiestnila na pozemku žalobkyne. Podľa súdu prvej inštancie znalec v znaleckom posudku nad rámec otázok, ktoré mu položil súd prvej inštancie, detailne opísal príčiny vlhnutia domu súp. č. XXX vo vlastníctve žalobkyne, ako aj hospodárskej budovy za týmto domom, uviedol dostatočne možnosti, akým spôsobom je možné odstrániť príčiny tohto vlhnutia. Znalec nepotvrdil, že by žalovaná urobila také terénne úpravy svojho pozemku, ktoré by boli príčinou vlhnutia domu žalobkyne, uviedol, že spor vychádza z technických neznalostí príčin zamokrenia oboch domov, ktoré nespôsobili terajšie vlastníčky nehnuteľnosti. Zo znaleckého posudku vyplýva, že v prvom rade žalobkyňa bude musieť podniknúť masívnu stavebnú investíciu do odstránenia príčin vlhnutia svojho rodinného domu. Navyše námietky vznesené žalobkyňou proti znaleckému posudku nepovažoval súd prvej inštancie za odôvodňujúce vypočutie znalca na pojednávaní. Žalobkyňa namietala, že na strane 15 znaleckého posudku je uvedená parcela č. XXX o výmere XXX m², ktorá nepatrí žalobkyňi, ale žalovanej, teda znalec ohodnotil nehnuteľnosti žalovanej, pričom síce v odpovedi na otázky súdu je už uvedené správne označenie parcely, avšak hodnota týchto nehnuteľností je uvedená ako parcela č. XXX, teda v konečnom dôsledku znalec vykonával ohodnotenie nehnuteľnosti žalovanej, nie žalobkyne. Podľa súdu prvej inštancie je zrejmé, že v znaleckom posudku došlo k zrejmej nesprávosti, kedy si znalec zamenil pozemky žalobkyne a žalovanej, avšak v konečnom dôsledku bolo pre súd rozhodujúce stanovenie hodnoty pozemkov za m² pre účely stanovenia primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena, pričom hodnota stanovená znalcom je rovnaká tak pre parcelu č. XXX, ako aj pre parcelu č. XXX.

14. Súd prvej inštancie zamietol ako nedôvodnú žalobu v časti, ktorou sa žalobkyňa domáha odstránenia betónovej dlažby. S poukazom na dňa 03.01.2018 právoplatný rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 199 zo dňa 01.03.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 228 zo dňa 01.06.2016 a s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17Co/380/2016 - 249 zo dňa 22.11.2017 mal súd prvej inštancie za to, že o tejto povinnosti žalovanej už bolo rozhodnuté uvedeným rozsudkom, nakoľko ním bola žalovanej uložená povinnosť zdržať sa zásahu do vlastníckeho práva žalobkyne a vykonávania úkonov na spevňovanie plochy zámkovou (betónovou) dlažbou na parcele H. č. XXX, teda žalovaná bola povinná zdržať sa kladenia zámkovej (betónovej) dlažby na uvedenej parcele nielen za domom súp. č. XXX, ale aj v zadnej časti za hospodárskou budovou vo vlastníctve žalobkyne. Uvedený rozsudok preto podľa súdu prvej inštancie vytvára v zmysle § 230 C. s. p. prekážku rozhodnutej veci, súd už o tejto veci v dôsledku tejto prekážky nemôže opätovne rozhodovať. Dodal, že pokiaľ žalovaná po právoplatnosti predmetného rozsudku neodstránila betónovú dlažbu z celej parcely č. XXX, žalobkyňa mohla podať návrh na vykonanie exekúcie.

15. Napokon súd prvej inštancie zamietol žalobu aj v časti, ktorou sa žalobkyňa domáhala odstránenia odvodných otvorov, tzv. šachtíčiek na jej parcele H. č. XXX vedúcich do plastovej rúry slúžiacich ako zvod dažďovej vody z prístreškov a terás žalovanej. Z vykonanej ohliadky súd prvej inštancie zistil, že sa jedná o 3 šachtíčky nachádzajúce sa za hospodárskou budovou žalobkyne pri kamennom múre v hranici 0,4m medzi parcelou H. č. XXX a č. XXX. Podľa súdu prvej inštancie tieto šachtíčky plnia svoju funkciu, odvádzajú dažďovú vodu z hornej terasy žalovanej a žalobkyňa nijakým spôsobom neobmedzuje vo výkone vlastníckeho práva. Naopak chráni aspoň čiastočne nehnuteľnosti žalobkyne pred vlhnutím. Preto aj keď medzi stranami sporu nebolo sporné, že umiestnením týchto odvodňovacích šachtíčiek na pozemku žalobkyne došlo k zásahu do jej vlastníckeho práva v zmysle § 126 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie takýto výkon vlastníckeho práva zo strany žalobkyne považoval za rozporný s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto žalobe žalobkyne ani v tejto časti nevyhovel.

16. O nároku strán sporu na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na § 255 ods. 2 C. s. p., nakoľko žalobkyňa bola úspešná len v žalobnom nároku, týkajúcom sa betónového plota, pretože bolo preukázané, že betónový plot žalovanej je čiastočne postavený na pozemku žalobkyne, aj keď súd prvej inštancie pomery medzi stranami sporu usporiadal inak, ako navrhovala žalobkyňa. V žalobnom nároku týkajúcom sa odstránenia betónovej dlažby a šachtíčiek však súd prvej inštancie žalobu žalobkyne zamietol, preto uzavrel, že každá zo strán sporu mala úspech v spore len v polovici.

17. Pokiaľ ide o náhradu trov štátu, tieto spočívali v čiastočnej úhrade nákladov na vypracovanie znaleckého posudku č. 15/2021 znalcom R. J., ktorý bol do konania ustanovený, výške 408,85 €, nakoľko žalovaná zložila preddavok na trovy tohto dôkazu vo výške 250,- € a celkové znalečné činilo 658,85 €. Vychádzajúc z polovičného úspechu strán sporu vo veci samej by mali tieto v polovici znášať aj náhradu znalečného, t. j. po 329,43 €. Po odpočítaní z uvedenej sumy zloženého preddavku zo strany žalovanej jej preto súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť štátu trovy konania vo výške 79,43 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Voči žalobkyne však štátu náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že táto bola v tomto konaní oslobodená od platenia súdnych poplatkov a ak v dôsledku toho nemožno od oslobodenej strany žiadať zloženie preddavku na trovy dôkazu, nemožno ju ani zaviazat' na náhradu trov konania štátu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15C/20/2021 (správne sp. zn. 15Co/20/2021 - poznámka odvolacieho súdu) zo dňa 22.09.2021.

18. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho zástupcu a štát prostredníctvom predsedu Okresného súdu Veľký Krtíš ako jeho štatutárneho orgánu.

19. Žalobkyňa podala odvolanie podľa jeho obsahu proti prvému výroku rozsudku súdu prvej inštancie o zriadení vecného bremena za náhradu, závislému druhému výroku o povinnosti zaplataenia náhrady a proti tretiemu výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považovala podľa obsahu odvolania za nesprávne z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d), e), f) a h) C. s. p., t.j. z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; v dôsledku toho súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

20. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. e) C. s. p. spočíva v tom, že v prvom rade žalobkyňa vyčítala súdu prvej inštancie, že nevykonal ňou navrhnutý dôkaz - výsluch znalca, hoci ňou bol znalecký posudok spochybnený hlavne pokiaľ sa týka nejasností, nepresností a záverov, ktoré podľa nej nemali oporu v miestnom zisťovaní a jednalo sa len o dohady znalca a jeho úvahy nepodložené žiadnymi právne relevantnými skutočnosťami. Znalca bolo potrebné vypočuť za účelom objasnenia niektorých skutočností a vysvetlenia, ako znalec dospel k takémuto záveru (žalobkyňa v odvolaní nekonkretizovala, ktoré skutočnosti a ktorý konkrétny záver má na mysli - poznámka odvolacieho súdu). Podľa žalobkyne je konštatovanie súdu prvej inštancie o adekvátnom zistení skutkového stavu už na základe písomného znaleckého posudku, subjektívnym pohľadom súdu na danú problematiku nezohľadňujúcim jej námietky proti nemu (z obsahu odvolania teda vyplýva, že žalobkyňa nesúhlasí s názorom súdu prvej inštancie o dostatočnom zistení skutkového stavu, čím uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) C. s. p. - poznámka odvolacieho súdu). Podľa názoru žalobkyne súd prvej inštancie prekročil rámec hodnotenia dôkazov, ak na jednej strane konštatoval zásadné pochybenie znalca spočívajúce v zámene parciel z

hľadiska vlastníckeho práva a ich výmery a na druhej strane vlastnou úvahou dospel k presvedčeniu, že táto skutočnosť neovplyvňuje závery znaleckého posudku a sám v podstate opravil znalecký posudok, čo nepokladá žalobkyňa za zákonné a správne.

21. Žalobkyňa bola ďalej názoru, že ohľadne zamietnutia žaloby v časti požadovaného odstránenia betónovej dlažby na jej pozemku si súd prvej inštancie odporuje, ak na jednej strane uvádza, že žaloba bola v tejto časti nedôvodná, no na druhej strane má za to, že už iným rozsudkom bolo o tom rozhodnuté a s poukazom na ust. § 230 C. s. p. je názoru, že tento iný rozsudok vytvára prekážky rozhodnutej veci, a preto súd už o tom nemôže znova rozhodovať. Z toho dôvodu považovala rozsudok súdu prvej inštancie za nejasný a nepreskúmateľný, čím uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) C. s. p. Žalobkyňa navyše s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie ohľadne „res iudicata“ nesúhlasila, podľa nej sa nejedná o to isté plnenie, pretože súčasťou žalobou sa domáha odstránenia betónovej dlažby, kým rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 11C/83/2015 bola žalovaná zaviazaná zdržať sa kladenia zámkovej betónovej dlažby. Preto súd prvej inštancie nemal bez ďalšieho len s odvolaním sa na ust. § 230 C. s. p. žalobu zamietnuť.

22. Za nejasný a nepreskúmateľný považovala žalobkyňa aj názor súdu prvej inštancie, že by bolo v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 O. z. ňou požadované odstránenie odvodňovacích šachtíček, keď práve odvodňovacie šachtičky sú príčinou vlhnutia múrov, nakoľko v zásade neplnia svoju funkciu pri väčšom daždi, resp. polievaní dvoru zo strany žalovanej. Preto nesúhlasila ani so zamietnutím žaloby v tejto časti.

23. Napokon výrok rozhodnutia súdu o zriadení vecného bremena spočívajúceho v povinnosti žalobkyne strpieť umiestnenie a nerušené užívanie stavby betónového plotu, ktorý je na jej pozemku postavený za symbolickú náhradu 23,50 € považovala za nekorešpondujúci s obsahom jej žaloby, ktorou sa domáhala odstránenia tohto betónového plotu. S takýmto rozhodnutím súdu prvej inštancie vyjadrila nesúhlas aj z dôvodu, že na jednej strane súd prvej inštancie poukázal na dobré mravy, ale na druhej strane recipročne neakceptoval princíp dobrých mravov v tom slova zmysle, že žalovaná postavila plot bez stavebného povolenia na pozemku žalobkyne a mala by ho teda odstrániť.

24. Odvolaciu argumentáciu žalobkyne uvedenú v bodoch 21. až 23. odôvodnenia tohto rozhodnutia tak možno podradiť okrem odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) C. s. p. aj pod odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p.

25. Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

26. Žalovaná v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne k meritu veci uviedla, že žalobkyňa sa síce domáha dobrých mravov, pritom ona je tá, ktorá v žiadnom prípade nechce kompromis a zmier, ktorý jej neraz žalovaná navrhovala, čoho dôkazom je listová odpoveď založená v súdnom spise. Žalobkyňa jej chce len škodiť, šikanovať ju a zrejme sa aj podvodným spôsobom obohatiť. Inak si nevie vysvetliť jej konanie. Motiváciu žalobkyne v podaní tejto žaloby videla žalovaná aj v tom, že predtým chcela peniaze od poisťovne, ktorá tiež skonštatovala, že na to nemá nárok.

27. Žalovaná uviedla, že dom kúpila v decembri 2009, interiér zrekonštruovala v roku 2010 a exteriér v rokoch 2011 a 2012. Žalobkyňa až v roku 2013 tvrdila, že má v dome moko na základe jej rekonštrukcií, nemusí byť však znalcom, aby vedela, že by musela jej dom polievať dňom i nocou, aby zapríčinila jeho vlhnutie. Pritom aj svedkovia, ktorí boli v dome žalobkyne už pred prísťahovaním žalovanej videli, že už vtedy v ňom mala vlhko. Príčiny čoraz väčšieho vlhnutia domu žalobkyne videla žalovaná v značnom plynutí času niekoľkých rokov v spojení s tým, že žalobkyňa sa o svoj dom nestará, neopravuje ho, naschvál nevetrá a nekúri, kým žalovaná svoj dom prerobila a neustále si vyžaduje opravy a napriek tomu aj jej dom je vlhký, ako uviedol aj znalec, čo je spôsobené terénom, v ktorom je dom osadený.

28. Výsledky znaleckého dokazovania považovala žalovaná za dostatočné pre posúdenie veci. Znalec ustanovený v tomto konaní je už tretím znalcom, ktorý potvrdil, že vlhkosť zapríčiňujú spodné vody a zlé umiestnenie stavby. Preto nesúhlasila s ustanovením ďalšieho znalca v konaní.

29. Pokiaľ ide o odvodňovacie šachtičky, žalovaná uviedla, že tieto robili spolu so žalobkyňou, dovtedy nemala ani čatorňu (nárečové slovo, podľa nárečového slovníka znamená odkvap, odvod vody - poznámka odvolacieho súdu), všetko dala robiť žalovaná na svoje náklady s jej súhlasom, vtedy jej voda nevadila. Teraz ich chce odstrániť napriek tomu, že znalec uviedol, že aspoň čiastočne odvádzajú vodu. Žalovaná to považuje za šikanu zo strany žalobkyne, ktorá aj keď žalovaná urobí rôzne nápravy nechce s ňou vychádzať a dospieť k vzájomnej dohode.

30. Žalovaná ďalej uviedla, že aj oplotenie domu realizovala s ústnym súhlasom žalobkyne na základe pôvodného oplotenia, v tom čase ešte spolu komunikovali. Ak by žalobkyňa nebola súhlasila, mala dostať časť žalovanú upozorniť a dokonca udať, ako to urobila už nie jedenkrát. Podľa žalovanej sa zbúraním časti múru v dĺžke 40 cm, ktorý chráni žalovanú a jej pozemok nič nevyrieši, tento plot žalobkyne ani nezavadzia, nezacláňa, ani nespôsobuje mokro. Taktiež žalobkyňa má bránu po dom so susedom, bolo by nezmyslom odrezať z nej 40 cm.

31. V neskoršom podaní žalovaná uviedla, že žiadne jej rozhodnutie nebolo s úmyslom škodiť, čo sa nedá povedať o žalobkyne. Ak chce odstrániť vývody na vodu, jej je to už jedno, ale nemá to žiaden význam.

32. Žalobkyňa v odvolacej replike trvala na všetkých doterajších prednesoch a stanoviskách. K meritu veci uviedla, že žalovaná opakuje svoje tvrdenia z konania pred súdom prvej inštancie a vyjadruje nesúhlas s ďalším súdnym znalcom. Žalobkyňa v tomto smere poukázala na svoje odvolanie. Tvrdenia žalovanej, že žalobkyňa si uplatnila poisťnú udalosť od poisťovne a že naschvál nevetrá a nekúri, označila za nepodložené, bez akýchkoľvek dôkazov, a preto nie je možné ich brať do úvahy. Za pravdivú označila žalobkyňa len tú skutočnosť, že vzťahy medzi stranami sporu sú napäté, podľa žalobkyne však nie je možné dospieť k akejkoľvek mimosúdnej dohode vzhľadom na postoj druhej strany, preto je nútená domáhať sa svojich práv súdnou cestou.

33. Žalovaná v odvolacej duplike s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie vo veci samej súhlasila, podľa nej súd rozhodol správne a rozumne. K meritu veci uviedla, že nepovedala, že žalobkyňa si uplatnila, ale že si chcela uplatniť poisťku od poisťovne, ale aj tá zhodnotila, že príčina zlého stavu rodinného domu bude asi inde. Odvtedy to skúša zvaliť na ňu. Zopakovala nesúhlas s ustanovením ďalšieho znalca do konania. Ďalej žalovaná uviedla, že dôkazy, koľko žalobkyňa vetrá a kúri, vidí a má aj pofotené. Nech žalobkyňa ukáže, koľko spáli dreva. Napokon uviedla, že je síce pravdou, že dohoda nie je už možná, ale nie z jej strany.

34. Odvolanie štátu smerovalo proti šiestemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie o nepriznaní mu náhrady jeho trov voči žalobkyne. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval podľa obsahu odvolania za nesprávne z dôvodu uvedeného v § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., t.j. z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

35. Štát nesúhlasil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že žalobkyňu nemožno zaviazať na náhradu trov štátu (podľa pomeru jej neúspechu v spore), nakoľko bola oslobodená od platenia súdnych poplatkov a v dôsledku toho jej nebolo možné uložiť ani povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu, na ktorých sa podieľal aj štát. S odkazom na ust. § 35 ods. 1 a 2, § 83 ods. 2 a 3 zákona o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej aj „zákon o súdoch“), § 19 ods. 1 veta prvá a druhá, § 19 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej aj „zákon o RPVS“), § 253 ods. 2, § 259 v spojení s § 258 ods. 1 a 2 C. s. p. poukázal na rozdielny účel inštitútu oslobodenia od súdnych poplatkov a inštitútu náhrady trov konania (pomerne) neúspešnou stranou sporu. Uviedol, že účelom oslobodenia od súdnych poplatkov je strane pre jej nemajetnosť neodňať právo na prístup k súdu garantované článkom 46 ods. 1 Ústavy SR. I nemajetný subjekt preto v prípade návrhu a splnenia podmienok na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov môže následne právo v konaní uplatňovať, či brániť. Na to, aby mohla byť ochrana práv takéhoto nemajetného subjektu účinná, Civilný sporový poriadok nadväzuje úpravou ust. § 253 ods. 2, z ktorého síce vyplýva všeobecná požiadavka na to, aby v prípade ustanovenia znalca bol zároveň zložený preddavok v rozsahu predpokladaných nákladov znaleckého dokazovania so sankciou v podobe nevykonania navrhnutého dôkazu v prípade nezloženia takéhoto preddavku (§ 253 ods. 3 C. s. p.), ak je však strana sporu od súdnych poplatkov oslobodená, súd jej povinnosť zložiť preddavok neuloží, čo je garanciou toho, že ochrana práv nemajetného subjektu nie je len iluzórna (t. j. garantujúca

možnosť zahájiť súdne konanie ale bez možnosti navrhovať určité typy dôkazov), ale naopak efektívna, umožňujúca nemajetnej strane v konaní navrhnúť a navrhnutými dôkazmi preukázať svoje tvrdenia, a to napriek skutočnosti, že s vykonaním niektorých typov dôkazov sú spojené výdavky, ktoré uhradiť nedokáže.

36. Pokračujúc vo svojich úvahách štát uviedol, že oproti tomu povinnosť nahradiť trovy konania vzniká ako následok neúspešného sporu a jej účelom je nahradiť výdavky, ktoré niektorá zo strán alebo tretia osoba (s poukazom na § 259, či § 260 C. s. p.) vynaložila. O nároku na náhradu trov konania súd rozhoduje v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 C. s. p.), teda v štádiu, kedy už nehrá rolu skutočnosť, či strany alebo niektorá z nich, bola alebo nebola od súdnych poplatkov oslobodená. Účelom oslobodenia od súdnych poplatkov totiž je výlučne len garantovať každému efektívny prístup k súdu, nie však aj garantovať mu, že v prípade neúspechu v spore, nebude znášať ani negatívne následky s tým spôsobené (t. j. napríklad nebude musieť uhradiť pohľadávku, na ktorú by ho súd inak zaviazal, nahradiť trovy konania v konaní úspešnej protistrane, či tretej osobe, ktorou môže byť i štát). Možnosť nepriznať trovy štátu voči strane sporu upravoval len § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „O. s. p.“), ktorý však s účinnosťou od 01.07.2016 nemá paralelu v Civilnom sporovom poriadku. Štát preto uzavrel, že v prípade, ak v konaní vznikli trovy štátu alebo nejakej inej tretej osobe, je potrebné vychádzať z § 259 C. s. p. (alebo § 260) v spojení s § 258 C. s. p. dospieť k záveru, že štát, či iná tretia osoba má právo na ich náhradu, a to podľa zásad stanovených v § 255 alebo XXX C. s. p. Nie je totiž udržateľné, aby napr. tretia osoba, ktorá mala u seba listinu a túto súdu na návrh jednej zo strán vydala, s čím jej vznikli výdavky, uhrádzala tieto náklady zo svojho. Obdobné závery platia aj pre štát, ktorý v priebehu konania uhradil náklady znaleckého dokazovania, čím jednej zo strán umožnil preukázať svoje tvrdenia. Opačný výklad by totiž nielenže prenášal náklady súdneho konania aj na subjekty, ktoré toto konanie nevyvolali a ani v ňom nebránili svoje práva, ale mohol by aj bezdôvodne zvýhodňovať nemajetné subjekty a tieto povzbudzovať i k šikanóznemu výkonu práva s vidinou, že nie len priebeh konania je pre ne bezplatný (súdne poplatky, preddavky a pod.), ale negatívne následky nie sú spojené ani s prípadným neúspechom v spore. Dodal, že sú síce aj v súčasnosti zákonom upravené prípady, kedy uhradené trovy musí štát znášať a nemôže mu tým pádom byť priznaná ich náhrada (ako príklad uviedol náklady spojené s tým, že strana koná v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie podľa § 155 C. s. p., alebo trovy dôkazov v konaní o spôsobilosti na právne úkony podľa § 251 ods. 1 C. m. p.), v tomto prípade však neexistuje žiadny právny predpis a ani racionálny dôvod, pre ktorý by štát mal znášať trovy konania spočívajúce v doplatku znaleckého.

37. Štát preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v ním napadnutom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

38. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu štátu uviedla, že nie je zrejmé, či toto odvolanie štátu bolo podané včas, keďže lehota na podanie odvolania bola 15 dní a štát neodôvodnil, prečo podal odvolanie až dňa 06.06.2022.

39. Ďalej poukázala na jej odvolanie, v dôsledku ktorého by mohlo dôjsť k zrušeniu napadnutého rozsudku a v takom prípade by súd prvej inštancie rozhodoval nanovo, resp. by mohlo dôjsť k zmene napadnutého rozsudku v prospech žalobkyne a tým pádom aj k zmene výroku o náhrade trov štátu v neprospech žalovanej. Z uvedenej úvahy žalobkyňa vyvodila, že kým nebolo rozhodnuté vo veci samej na základe jej odvolania, odvolanie štátu možno považovať za nedôvodné. Navyše označila postup súdu (predsedu súdu prvej inštancie konajúceho v mene štátu - poznámka odvolacieho súdu) za skôr výnimočný z hľadiska napádania rozhodnutia vlastného súdu a považovala z hľadiska jej postavenia odvolanie štátu za nedôvodné, ak odvolanie nepodala samotná žalovaná.

40. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaniach žalobkyne a štátu podľa § 34 C. s. p. preskúmal vec len v rozsahu odvolaní podľa § 379 C. s. p., z dôvodov vymedzených v odvolaniach podľa § 380 ods. 1 C. s. p. a mimo nich podľa § 380 ods. 2 C. s. p. v rozsahu väd týkajúcich sa procesných podmienok, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. z dôvodu, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k názoru, že prvý až tretí výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej a od nich závislý štvrtý výrok o nároku strán sporu na náhradu trov konania sú vecne správne, a preto ich podľa § 387 ods. 1 C. s. p. potvrdil a od výrokov vo veci samej závislé piaty a šiesty výrok o nároku štátu na náhradu rov konania podľa § 388 C.

s. p. zmenil, pretože nie sú splnené podmienky ani na ich potvrdenie, ani na ich zrušenie. Odvolací súd sa s poukazom na ust. § 387 ods. 2 C. s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie týkajúcim sa prvého, druhého a štvrtého výroku a časti tretieho výroku, ktorým zamietol žalobu v časti požadovaného odstránenia odvodných otvorov (šachtíček), na ktoré v podrobnostiach poukazuje. Aj keď rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny aj v časti tretieho výroku, ktorým zamietol žalobu v časti požadovaného odstránenia betónovej zámkovej dlažby, nestotožňuje sa s dôvodmi uvedenými súdom prvej inštancie, pre ktoré žalobu v tejto časti zamietol.

41. Reagujúc na odvolacie dôvody uplatnené žalobkyňou odvolací súd uvádza, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

42. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že pri označení parciel v znaleckom posudku na viacerých miestach došlo len k chybám v písaní, ktoré sú zjavné, preto ohľadne nich nebolo potrebné vypočítať znalca na súdnom pojednávaní. Neobstojí tvrdenie žalobkyne, že pri ohodnocovaní parciel došlo k ich zámene a znalec ohodnotil parcelu H. č. XXX vo vlastníctve žalobkyne, pretože parcela H. č. XXX nemá výmeru XXX m², ale XXX m² (viď LV č. XXX vedený pre k. ú. W. N.). Preto je zjavné, že došlo k chybe v písaní v označení parcely vo vlastníctve žalobkyne nielen v jej čísle (namiesto správneho č. parcely XXX znalec uviedol parcelu č. XXX), ale aj v jej výmere (namiesto správnej výmery XXX m² znalec uviedol XXX m²). Možno sa stotožniť aj podporným názorom súdu prvej inštancie, že parcely č. XXX a XXX majú približne rovnakú hodnotu za 1 m², nakoľko sa nachádzajú v tej istej lokalite, sú rovnakého druhu a sú susediacimi parcelami. Tento jeho názor je však len podporný, prioritne je podstatné vychádzať z toho, že znalec ohodnotil správnu parcelu vo vlastníctve žalobkyne.

43. Pokiaľ ide o ďalšie námietky vznesené žalobkyňou proti znaleckému posudku v konaní pred súdom prvej inštancie (rozpor v dĺžke betónového stĺpika oproti znaleckému posudku podanému v inom konaní, sťažnosti žalobkyne na úpravy pozemku žalovanej, nezrovnalosti v opise interiéru domu žalobkyne, námietka ohľadne aktuálnych cien opráv domu), žalobkyňa ani v odvolaní neozrejmla, aký vplyv by malo vypočítanie znalca ohľadne týchto námietok na rozhodnutie vo veci samej vzhľadom na predmet tohto konania. V zmysle čl. 17 základných princípov C. s. p. sa má súd aj pri dokazovaní riadiť zásadou procesnej ekonomie, má teda vykonať len dokazovanie relevantné pre jeho rozhodnutie vo veci samej, nie je teda jeho povinnosťou vyhovieť každému dôkaznému návrhu, ak vykonanie stranou sporu požadovaného dôkazu nemá zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Pokiaľ ide o námietku žalobkyne proti znaleckému posudku, že znalec sa len okrajovo vyjadril a neurčil hlavnú príčinu vlhnutia rodinného domu žalobkyne, odvolací súd uvádza, že predmetom znaleckého dokazovania vzhľadom na nároky vymedzené žalobou a úlohy znalca vymedzené v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania táto otázka nebola, znalec bol povinný zodpovedať len otázky, či betónový plot v dĺžke 40 cm opierajúci sa o múr rodinného domu žalobkyne spôsobuje jeho vlhnutie, aké dôsledky by malo odstránenie tohto betónového plota a mal určiť hodnotu časti pozemku žalobkyne, na ktorej je časť betónového plota o dĺžke 40 cm postavená pre prípad zriadenia vecného bremena v prospech žalovanej za náhradu. Samotný súd prvej inštancie konštatoval, že znalec sa vyjadril k hlavnej príčine vlhnutia nielen domu žalobkyne, ale aj domu žalovanej nad rámec zadaných znaleckých úloh. Zrejme v dobrom úmysle ozrejmiť, prečo betónový plot nepovažoval za príčinu vlhnutia (vonkajšieho múru) domu žalobkyne.

44. Žalobkyni možno dať za pravdu v tom, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, z akého dôvodu zamietol žalobu v časti nároku na odstránenie betónovej dlažby je zmätočné. Ak bol totiž súd prvej inštancie názoru, že rozsudok Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 199 zo dňa 01.03.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 228 zo dňa 01.06.2016 tvorí prekážku veci rozsúdenej vo vzťahu k tomuto nároku v zmysle § 230 C. s. p., mal konanie v tejto časti v zmysle § 161 ods. 2 C. s. p. zastaviť, nie žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Odvolací súd porovnávajúc nárok uplatnený žalobou v tomto konaní a výrokovú časť (ako záväznú časť) rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 199 zo dňa 01.03.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 228 zo dňa 01.06.2016 je toho názoru, že predmetný rozsudok netvorí prekážku právoplatne rozsúdenej veci vo vzťahu k nároku žalobkyne na odstránenie dlažby, keďže I. výrok rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 199 zo dňa 01.03.2016 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 11C/83/2015 - 228 zo dňa 01.06.2016 uložil žalovanej povinnosť zdržať sa zásahov do vlastníckeho práva žalobkyne a vykonania úkonov na spevňovanie plochy realizované zo sypaného kameniva a zámkovej dlažby, teda jej uložil povinnosť niečoho sa zdržať, niečo nekonať, kým žalobou v tomto

spore požaduje aktívne konanie žalovanej, uloženie povinnosti niečo konať - odstrániť zámkovú dlažbu (s odvodnými otvormi). Odvolaciemu súdu neprislúcha vyhodnocovať, resp. preskúmať správnosť tohto rozhodnutia vzhľadom na okolnosti prípadu vedeného na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 11C/83/2015 uvedené v odôvodnení rozhodnutia, nakoľko sa jedná o právoplatné rozhodnutie súdu v inom konaní. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) C. s. p. však napriek uvedenému nebol uplatnený dôvodne, pretože vada čiastočnej zmatečnosti napadnutého rozsudku nemala za následok nesprávnosť rozhodnutia vo veci, t.j. nemala vplyv na vecnú správnosť tretieho výroku rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 3 C. s. p. uvádza, že zhodne s predbežným právnym názorom prezentovaným súdom prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 17.06.2021 a právnym názorom vysloveným v napadnutom rozsudku ohľadne nároku na odstránenie odvodných otvorov, resp. šachtíčiek má za to, že položením zámkovej dlažby a šachtíčiek aj na pozemku žalobkyne v šírke 40 cm (až po jej dom) síce došlo k zásahu do vlastníckeho práva žalobkyne, požadovanie ich odstránenia však považuje za šikanózný výkon jej vlastníckeho práva v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 O.z., ktorý nepožíva právnu (súdnú) ochranu. Žalobkyňa zámková dlažba a odvodné otvory neobmedzujú vo výkone jej vlastníckeho práva (napr. túto časť pozemku užívať), táto časť pozemku nie je oddelená plotom od pozemku žalovanej a odstránenie dlažby a šachtíčiek by nemalo (takmer) žiadny vplyv na riešenie hlavného problému, pre ktorý žalobu podala - vlhnutie jej rodinného domu, nakoľko nielen znalec v tomto konaní, ale aj znalkyňa v konaní vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 11C/83/2015 zhodne uviedli, že zásadnou príčinou vlhnutia jej domu, ale aj domu žalovanej sú terénne podmienky, stekanie vody z hradného kamenného brala do podlažia domov a nedostatočná hydroizolácia domov vzhľadom na technológie dostupné v čase ich postavenia. Nie zanedbateľnou okolnosťou je aj skutočnosť, že táto zámková dlažba a odvodné otvory boli urobené s vedomím žalobkyne, ktorá až následne požadovala ich odstránenie domnievajúc sa, že tieto sú príčinou vlhnutia múrov jej rodinného domu, čo sa však znaleckým dokazovaním nepotvrdilo. Aj keď je možné, že pri náhlom väčšom úhrne dažďových zrážok nestíha voda cez odvodné otvory odtekať, v prípade ich odstránenia by voda nemusela odtekať vôbec. Za daných okolností trvanie na samoúčelnom odstránení zámkovej dlažby a odvodných otvorov z pozemku žalobkyne možno považovať za šikanózný výkon vlastníckeho práva žalobkyne v rozpore s dobrými mravmi.

45. K námietke žalobkyne, že prvý a druhý výrok napadnutého rozsudku o zriadení vecného bremena v prospech žalovanej za náhradu nekorešponduje obsahu jej žaloby, ktorou sa domáhala odstránenia betónového plotu, odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie poukazuje na ust. § 216 ods. 2 C. s. p., podľa ktorého súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu. Aj keď právna teória kritizuje nepresnosť tohto zákonného ustanovenia v tom zmysle, že súd v prípade usporiadania vzťahu medzi stranami sporu nemusí nevyhnutne prisudzovať viac, než čo strana sporu požaduje, ale rozhodnúť iným zo spôsobov usporiadania vzťahov vyplývajúcim z osobitného predpisu, dané ustanovenie C. s. p. oprávňuje súd rozhodnúť inak, ako požaduje žalobca. Ust. § 135c O.z. dopadajúce na tento prípad je jedným z ustanovení O. z., ktoré upravuje určitý spôsob usporiadania vzťahov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom neoprávnenej stavby. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje napr. na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 28.01.2014, sp. zn. 22 Cdo 2223/2013, kde sa okrem iného uvádza: „Dovolací súd vychádza z ustálenej judikatúry potiaľ, že konanie o vysporiadaní neoprávnenej stavby je konaním, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vysporiadania vzťahu medzi účastníkmi a kde súd nie je viazaný návrhom účastníkov (§ 153 ods. 2 OSP - teraz § 216 ods. 2 C. s. p. - poznámka odvolacieho súdu) - k tomu porovnaj vid' rozsudok Najvyššieho súdu z 5. októbra 2004, sp. zn. 22 Cdo 1342/2004, uverejnený v Súbore civilných rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu, CH Beck ďalej len „Súbor“, pod poradovým č. C 3098); pokiaľ súd dospeje k záveru, že žalobcom - vlastníkom pozemku navrhnuté vysporiadanie nie je prijateľné, musí upraviť vzťah medzi účastníkmi aj iným spôsobom, vyplývajúcim z § 135c Obč. zák. (k tomu porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu z 21. novembra 2000, sp. zn. 22 Cdo 1627/99, uverejnený pod č. 42/2001 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk). Pokiaľ súd dospeje k záveru, že žalobe na odstránenie neoprávnenej stavby nemožno vyhovieť, musí upraviť právne pomery účastníkov tak, aby stavba nestála (sčasti alebo úplne) na cudzom pozemku. Ak ide skutočne o neoprávnenú stavbu, nemožno žalobu na jej vysporiadanie zamietnuť (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 5. októbra 2004, sp. zn. 22 Cdo 1342/2004, uverejnený v Súbore pod poradovým č. C 3098). K zamietnutiu žaloby na základe žaloby vlastníka pozemku by mohol súd pristúpiť v zásade iba vtedy, ak by dospel k záveru, že o neoprávnenú stavbu nejde; inak pokiaľ sa domnieva, že nie sú splnené podmienky na odstránenie stavby, musí vzťah medzi účastníkmi upraviť v zmysle ustanovenia § 135c ods. 2, 3 obč. zák. K záveru o nemožnosti zamietnuť žalobu na

vysporiadanie neoprávnenej stavby sa v aktuálnej judikatúre prihlásil Najvyšší súd napr. v rozsudku z 26. januára 2012, sp. zn. 22 Cdo 1241/2010 alebo v rozsudku zo 16. decembra 2011, sp. zn. 22 Cdo 1434/2010.“

46. Aj keď sa jedná o judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá nie je najvyššou súdnou autoritou v Slovenskej republike, vychádza z totožného znenia § 135c O. z. navyše k rovnakému záveru dospel aj Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v rozsudku sp. zn. 6 M Cdo 44/2012 zo dňa 01.09.2014.

47. Preto ak mal súd prvej inštancie za to, že prvé dva spôsoby usporiadania vzťahov (z toho jeden požadovaný žalobou) neprichádzajú do úvahy, mohol aj bez osobitného návrhu strán sporu usporiadať vzťah medzi stranami sporu tretím spôsobom upraveným v ust. § 135c ods. 3 O. z.

48. Pokiaľ žalobkyňa považuje výšku náhrady za zriadenie vecného bremena za symbolickú, odvolací súd k tomu uvádza, že táto zodpovedá hodnote pozemku pripadajúcej na maličkú veľkosť plochy, ktorú betónový stĺpik z jej pozemku zaberá, ako aj možnosti využitia tak malej plochy v prípade jeho neexistencie.

49. Pokiaľ žalobkyňa vyčítala súdu prvej inštancie, že recipročne neakceptoval princíp dobrých mravov aj v jej prospech v tom slova zmysle, že žalovaná postavila plot bez stavebného povolenia na pozemku žalobkyne a mala by ho teda odstrániť, odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré v podrobnostiach poukazuje, že na postavenie, resp. rekonštrukciu daného plotu žalovaná stavebné povolenie nepotrebovala. Skutočnosť, že stavba je neoprávnenou v zmysle O. z. ešte neznamena, že je aj stavbou nepovolenou v zmysle stavebného zákona. Preto nemohol nastať rozpor s dobrými mravmi, ak sa na stavbu betónového plotu stavebné povolenie nevyžadovalo, bol teda postavený v súlade so stavebným zákonom a navyše aj s vtedajším súhlasom žalobkyne. Daná stavba je napriek tomu neoprávnenou v zmysle O. z. len preto, že stojí (resp. jej časť) na cudzom pozemku, teda na pozemku, ku ktorému nemala žalovaná vlastnícke, či užívacie právo, právo zodpovedajúce vecnému bremenu, obligáčné, či iné právo.

50. Odvolací súd v zmysle § 379 písm. a) C. s. p. preskúmal od prvého až tretieho výroku rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej závislý štvrtý a piaty výrok o nároku strán sporu na náhradu trov konania voči sebe navzájom a o nároku štátu na náhradu trov konania voči žalovanej.

51. Súd prvej inštancie rozhodol v rozsudku o nároku strán sporu na náhradu trov konania podľa pomeru ich úspechu vo veci (§ 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.), ktorý bol polovičný, nakoľko žalobkyňa mala úspech ohľadne uplatneného nároku na odstránenie betónového stĺpika (v zmysle dôvodnosti podania žaloby, pri ktorej však súd nebol viazaný navrhovaným spôsobom usporiadania vzťahov medzi stranami sporu) a nemala úspech (teda úspech mala žalovaná) ohľadne uplatneného nároku na odstránenie betónovej zámkovej dlažby a odvodných otvorov, preto odvolací súd aj štvrtý výrok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. potvrdil. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že do svojich dôsledkov to znamená, že každá zo strán sporu znáša trovy, ktoré v konaní zaplatila, ktoré jej v konaní vznikli, teda v konkrétnostiach žalovaná znáša zaplatený preddavok na trovy znaleckého dokazovania, na ktorého náhradu nemá od žalobkyne právo (a z dôvodov uvedených nižšie ani od štátu).

52. Odvolací súd pristúpil k zmene piateho výroku rozsudku súdu prvej inštancie, pretože riadiac sa ust. § 262 ods. 1 a 2 C. s. p. rovnako, ako v prípade náhrady trov konania strany sporu, mal súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 1 C. s. p. rozhodnúť len o (rozsahu) nároku štátu na náhradu trov konania voči žalovanej, t.j. o povinnosti žalovanej na ich náhradu a lehote na plnenie, o výške tohto nároku však rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie až po právoplatnosti napadnutého rozsudku (resp. jeho výroku o nároku štátu na náhradu trov konania). Keďže každá zo strán sporu mala úspech vo veci len 50%, štát má voči každej z nich nárok na náhradu trov, ktoré platil v rozsahu 50%. Len pre úplnosť odvolací súd uvádza, že aj vzhľadom na dôvody uvedené v predchádzajúcom bode odôvodnenia nebol pri určovaní výšky náhrady trov štátu správny postup súdu prvej inštancie, keď započítal preddavok zložený žalovanou do trov štátu, resp. polovice celkového znaleckého. Štát nebol stranou sporu vo veci samej, nemal vo veci čiastočný neúspech, pre ktorý by mala žalovaná právo započítať si voči štátu trovy, ktoré v konaní zaplatila prostredníctvom súdu znalci. Inak povedané, sumu, ktorú v konaní zaplatil štát, je každá zo strán sporu povinná mu nahradiť v rozsahu 50%.

53. Odvolanie štátu považuje odvolací súd za dôvodné z nasledovných dôvodov:

54. K námietke žalobkyne ohľadne včasnosti podania odvolania zo strany štátu, odvolací súd svoj už vyššie uvedený záver o včasnosti podania tohto odvolania bližšie rozvádza:

55. Z obsahu spisu vyplýva, že napadnutý rozsudok bol na súdnu správu Okresného súdu Veľký Krtíš doručený dňa 24.05.2022 (viď doručka na č. I. 403 súdneho spisu). Štát prostredníctvom predsedu Okresného súdu Veľký Krtíš podal odvolanie osobne na podateľni tamajšieho súdu dňa 06.06.2022 (viď podacia pečiatka na č. I. 415 spisu), teda v 15-dňovej zákonnej lehote na podanie odvolania v zmysle ustanovenia § 362 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 121 ods. 2 C. s. p., ktorá uplynula v stredu 08.06.2022.

56. Ďalej odvolací súd k námietke žalobkyne, či štát je oprávnenou osobou na podanie odvolania proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o jeho nároku na náhradu trov konania, ktoré platil uvádza, že nakoľko sa rozhodlo o jeho nároku, stáva sa štát stranou sporu pre určitý úsek konania, v tomto prípade pre úsek konania, v ktorom súd rozhoduje o jeho nároku na náhradu trov konania voči stranám sporu - žalobkyni a žalovanej. Oprávnenie štátu napadnúť odvolaním výrok rozhodnutia súdu, ktorým bolo rozhodnuté o jeho nároku na náhradu trov konania voči žalobkyni nie je závislé od podania odvolania zo strany žalovanej. Táto na podanie takéhoto odvolania nie je v zmysle § 359 C. s. p. subjektívne oprávnená, pretože šiestym výrokom nebolo rozhodnuté v jej neprospech (ani prospech, o jej povinnosti nahradiť štátu trovy konania bolo rozhodnuté osobitným piatym výrokom napadnutého rozsudku). Rovnako v prípade piateho výroku, ktorým bolo rozhodnuté o nároku štátu na náhradu trov konania voči žalovanej nie je žalobkyňa osobou subjektívne oprávnenou na podanie odvolania voči tomuto výroku, nakoľko nie je stranou povinnou ani oprávnenou z tohto výroku. Preto odvolací súd uzatvára, že štát (v mene ktorého v tejto veci koná predseda Okresného súdu Veľký Krtíš) je oprávnenou osobou na podanie odvolania proti šiestemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie.

57. Úvahy žalobkyne o nutnosti opätovného rozhodnutia o nároku štátu na náhradu trov prvoinštančného konania v prípade jej úspechu v odvolacom konaní sú bezpredmetné, pretože jej odvolanie vo veci samej vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné a prvý až tretí výrok napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej a od nich závislý štvrtý výrok o nároku strán sporu na náhradu trov prvoinštančného konania ako vecne správne potvrdil a tým pádom aj pomer (ne)úspechu žalobkyne a žalovanej v spore.

58. Pokiaľ ide o samotné dôvody odvolania štátu, s týmito sa odvolací súd plne stotožňuje. Zhodne s názorom odvolateľa má za to, že je potrebné dôsledne rozlišovať medzi zabezpečením prístupu strany sporu k súdu, garantovaním ústavného práva na súdnu ochranu na jednej strane a zodpovednosťou strany sporu za jeho výsledok na strane druhej, ktorá vo všeobecnosti plní aj preventívnu funkciu spočívajúcu v predchádzaní súdnym sporom. Pri hroziacom riziku náhrady trov konania si totiž každý musí zvážiť, či do súdneho sporu pôjde, s akou pravdepodobnosťou dosiahne úspech v spore. Pokiaľ súd prvej inštancie v tejto otázke poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/20/2021 zo dňa 22.09.2021, rozhodnutie iného senátu tohto krajského súdu, senát 17Co odvolacieho súdu uvádza, že sa s odôvodnením daného rozhodnutia nestotožňuje v právnom názore, že ak nemožno od oslobodenej strany od poplatkov žiadať zloženie preddavku, nemožno ju ani zaviazat' na náhradu trov konania voči štátu. Senát 15Co v danom rozhodnutí bližšie nerozviadol, z čoho pri prijatí tohto záveru vychádzal. Zhodne so štátom má senát 17Co za to, že takýto záver mal svoju oporu v minulosti účinnom ust. § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, avšak takéto ustanovenie ani jeho obdoba sa v Civilnom sporovom poriadku nenachádza. Do úvahy v tomto prípade podľa senátu 17Co odvolacieho súdu neprichádza použitie článku 4 ods. 2 základných princípov C. s. p. z nasledovných dôvodov:

59. Podľa čl. 4 ods. 1 základných princípov C. s. p., ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

60. Podľa čl. 4 ods. 2 základných princípov C. s. p., ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné

usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej náuky a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

61. Uplatnenie uvedeného princípu analógie legis, resp. iuris okrem iného vyžaduje, že súd môže dotvoriť právnu normu vtedy, ak by tak učinil aj sám zákonodarcu s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok. Civilný sporový poriadok je založený na princípe prísnej zodpovednosti strán sporu za výsledok sporu (vyjadrenej v ustanoveniach §§ 255 a 256 C. s. p.), z ktorej pozná výnimku len v ustanovení § 257 C. s. p., podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa a ktorého obdoba bola vyjadrená aj v ust. § 150 O. s. p. (teda nie v § 148 ods. 1 O. s. p.) V celej šiestej hlave druhej časti Civilného sporového poriadku sa o trovách štátu výslovne nič nehovorí, na rozdiel od právnej úpravy v Občianskom súdnom poriadku, preto len výkladom (navyše podľa právnej teórie sporným) možno dospieť k záveru, že inou osobou, ktorej pri dokazovaní vznikne povinnosť spojená s jej výdavkami, môže byť aj štát. Tento výklad je sporný s poukazom na Veľký komentár k Civilnému sporovému poriadku od vydavateľstva C. H. Beck, ktorého autormi sú tvorcovia v NR SR schváleného návrhu Civilného sporového poriadku. Z tohto komentára vyplýva, že sa nepočítalo na rozdiel od Občianskeho súdneho poriadku s tým, že štát bude v konaní nejaké trovy platiť (okrem prípadu, kde to pre účely civilného sporového konania Civilný sporový poriadok výslovne uvádza - takýmto ustanovením je aktuálne § 155 ods. 2 C. s. p., povinnosť štátu znášať trovy tlmočenia v konaní je však taktiež odvodená od zabezpečenia prístupu k súdu strane sporu, ktorá neovláda štátny jazyk) a tým ani s tým, že mu ich bude potrebné následne nahradiť. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na nasledovné pasáže z Veľkého komentára k Civilnému sporovému poriadku (ďalej aj „komentár“):

62. „...Keďže trovy dôkazu, ktoré nie sú preddavkované, platí štát, iba ak to ustanovuje zákon (trovy tlmočenia podľa § 155 ods. 3 CSP - aktuálne § 155 ods. 2 CSP - poznámka odvolacieho súdu), musí súd nevyhnutne zohľadniť aj záujmy osoby, ktorej trovy dôkazu bezprostredne vzniknú (znalec, svedok a pod.). Pokiaľ nemôžu byť tieto trovy vysporiadané zo zloženého preddavku, je oprávnená osoba odkázaná na konečnú náhradu trov konania proti konkrétnej sporovej strane v režime § 262 C. s. p. Tou je spravidla procesne neúspešná strana alebo strana, ktorá zavinila zastavenie konania. Ak nevznikne právo na náhradu trov konania žiadnej zo strán, uloží súd povinnosť nahradiť trovy dôkazu strane, ktorá vykonanie dôkazu navrhla, resp. v záujme ktorej bol vykonaný dôkaz bez návrhu...“ (Števek, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, strana 905).

63. „...Strany musia v súvislosti so znaleckým dokazovaním zohľadniť, že štát vo všeobecnosti neznáša trovy dôkazu, vrátane trov znaleckého dokazovania. To platí aj v prípade, ak trovy znaleckého dokazovania nemôžu byť podľa § 253 ods. 2 CSP preddavkované. Znalec je súčasne v zmysle § 2 ods. 6 písm. a) ZZT (aktuálne § 2 ods. 8 písm. a) zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov - poznámka odvolacieho súdu) generálne oprávnený požadovať primeraný preddavok na znalečné a v súlade s § 12 ods. 2 písmeno c) ZZT môže odmietnuť vykonanie úkonu znaleckej činnosti v prípade, ak mu nebol tento preddavok v konaní pred súdom priznaný.“ (Števek, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, strana 905 a 906).

64. „Samostatným výrokom rozhodne súd vždy aj o nároku na náhradu trov svedka, znalca alebo iných osôb v súvislosti s trovami dôkazu (pozri aj komentár k § 253 C. s. p.). Rozsudok, prípadne iné rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, však doručuje súd výlučne sporovým stranám (s výnimkou podľa § 223 ods. 2 CSP). Svedkov, znalcov a iné osoby oprávnenej z titulu náhrady trov dokazovania možno považovať za strany pre určitý úsek sporového konania až v štádiu rozhodovania súdneho úradníka o výške tejto náhrady. Uznesenie o výške náhrady trov konania sa týmto subjektom riadne doručuje a je za splnenia zákonných podmienok exekučným titulom.“ (Števek, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, strana 961 a 962).

65. Z Veľkého komentára k Civilnému sporovému poriadku teda nepochybne a jednoznačne vyplýva, že nebolo úmyslom zákonodarcu, aby štát platil v civilnom sporovom konaní trovy znaleckého dokazovania, autori komentára nepočítali s takým výkladom § 259 C. s. p., že štát môže byť inou osobou, ktorej je možné v konaní uložiť povinnosť platiť trovy znaleckého dokazovania pre prípad, že tieto nie sú kryté

preddavkom zloženým stranou sporu. Práve z týchto dôvodov podľa názoru senátu 17Co odvolacieho súdu zámerne v Civilnom sporovom poriadku absentuje právna úprava obsiahnutá v zrušenom § 148 ods. 1 O. s. p.

66. V komentári je vyjadrený odlišný právny názor ako v už spomínanom rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/20/2021 zo dňa 22.09.2021, v ktorom sa v bode 60. odôvodnenia okrem iného uvádza, že súd nemôže postupovať tak, že nariadi znalecké dokazovanie bez vybratia preddavku a potom zaviazne niektorú zo strán na náhradu trov znalcovi. Znalec nie je stranou sporu, neuplatňuje trovy, ale odmenu, ktorú súd mal v rozhodovacom prípade vyplatiť z rozpočtových prostriedkov súdu. Vyplatená odmena následne predstavuje trovy štátu v zmysle § 259 CSP, ktoré uplatňuje voči stranám sporu podľa ich úspechu, zároveň musí rešpektovať ich osobné oslobodenie od poplatkov.

67. Komentár však vzhľadom na znenie ZZT v čase jeho vydania nedával odpoveď na otázku, ako zabezpečiť prístup strany sporu, ktorá bola oslobodená od súdnych poplatkov k súdu, ak je potrebné určité skutočnosti dôležité pre rozhodnutie sporu preukázať znaleckým dokazovaním, ktoré navrhla, resp. ktoré je v jej záujme, znalec trvá na zložení preddavku, bez ktorého využije svoje právo odmietnuť vykonať znalecký úkon a rešpektujúc princíp kontradiktórnosti konania povinnosť zložiť preddavok nemožno uložiť protistrane, v ktorej záujme vykonanie tohto dôkazu nie je, čo potvrdzuje aj komentár: „...Protistrane nemožno uložiť preddavkovú povinnosť v súvislosti s dôkazným návrhom niekoho iného, koho procesný záujem je v kontradikcii. Prenos preddavkovej povinnosti zákon nepripúšťa ani v prípade, že vykonanie dôkazu navrhla osoba, ktorej nemožno preddavkovú povinnosť uložiť.“ (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, strana 905).

68. Vzhľadom na uvedené bol podľa názoru 17Co odvolacieho súdu podľa právneho stavu účinného do 30.06.2018 prípustný výklad ust. § 259 C. s. p. (zvolený aj súdom prvej inštancie v tejto veci a prezentovaný aj v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/20/2021 zo dňa 22.09.2021), že inou osobou, ktorej môže vzniknúť v konaní pri dokazovaní povinnosť spojená s jej výdavkami môže byť aj štát a ten má následne nárok na náhradu trov konania voči stranám sporu podľa pomeru ich neúspechu vo veci samej. Len tak totiž bolo možné zabezpečiť efektívny prístup k súdu strane sporu, ktorá je oslobodená od súdnych poplatkov a ktorej preto nemožno uložiť povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania potrebného pre preukázanie ňou tvrdených skutočností a rozhodnutie vo veci, aby žaloba nebola zamietnutá len pre neunesenie dôkazného bremena touto stranou sporu z dôvodu nevykonania dôkazu (pre nezloženie preddavku), čím by v konečnom dôsledku došlo k odmietnutiu spravodlivosti, tzv. „denegatio iustitiae“, nezabezpečeniu reálneho prístupu strany sporu k súdu.

69. Dňa 01.07.2018 však nadobudol účinnosť zákon č. 65/2018 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 382/2004 Z.z.“), ktorým bolo novelizované aj znenie § 12 zákona č. 382/2004 Z.z. tak, že namiesto pôvodného ust. § 12 ods. 2 písm. c), podľa ktorého znalec, tlmočník alebo prekladateľ zapísaný v zozname bol oprávnený odmietnuť vykonanie úkonu, ak súd alebo iný orgán verejnej moci mu v konaní nepriznal preddavok na vykonanie úkonu, bolo prijaté ust. § 12 ods. 3, v zmysle ktorého znalec zapísaný v zozname môže odmietnuť vykonanie úkonu, ak si súd alebo iný orgán verejnej moci nespĺnil povinnosť podľa § 16 ods. 7, t.j. povinnosť zadávateľa, ktorým je súd alebo iný orgán verejnej moci pred zadaním úkonu znaleckej činnosti zistiť možnosti uskutočnenia úkonu znaleckej činnosti včas, ozrejmiť znalcovi obsah a rozsah znaleckého dokazovania, konzultovať druh znaleckého úkonu, zistiť predpokladanú výšku znalečného a prerokovať uplatnenie nároku na preddavok podľa § 2 ods. 8 písm. a). Z uvedeného vyplýva, že povinnosťou súdu, pre nesplnenie ktorej môže znalec odmietnuť vykonať znalecký úkon už od 01.07.2018 nie je priznať znalcovi preddavok na trovy znaleckého úkonu, ale so znalcom len prerokovať uplatnenie nároku na preddavok, čo evokuje, že ak sa po prerokovaní so znalcom v tejto otázke nedohodne (znalec bude požadovať preddavok napriek vysvetleniu súdu, že mu ho nemôže priznať z dôvodu, že oslobodenej strane sporu jeho zloženie uložiť nemôže a vykonanie znaleckého úkonu nie je v záujme protistrany), nezakladá to oprávnenie znalca odmietnuť vykonať znalecký úkon.

70. Preto ostáva otázkou, či má znalec aj za právneho stavu účinného od 01.07.2018 v prípade nepokrytia jeho trov preddavkom zo strany strany sporu čakať na výsledok sporu (názor prezentovaný

v komentári už pred novelou ZZT), alebo je naďalej prípustný výklad ust. § 259 C. s. p., že v takom prípade mu má trovy zaplatiť štát a ten v záujme zachovania cieľa, že nemá (v konečnom dôsledku) znášať v civilnom sporovom konaní trovy dokazovania, bude mať právo na ich náhradu od strán sporu v závislosti od jeho výsledku. Senát 17Co odvolacieho súdu uvedomujúc si, že vo viacerých svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (aj keď čiastočne v inom zložení senátu, napr. v uznesení č. k. 17Co/76/2021 - 327 zo dňa 24.02.2022, v rozsudku č. k. 17Co/62/2021 - 743 zo dňa 19.10.2022) rozhodoval ohľadne tejto otázky v súlade s názorom prezentovaným v komentári, dospel aj vzhľadom na iný právny názor uvedený napr. v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/20/2021 zo dňa 22.09.2021, k posunu v právnom názore a prikláňa sa k druhému riešeniu vzhľadom na to, že zadávateľom znaleckého úkonu je v zmysle ZZT súd, teda štát, znalec nie je stranou sporu v tom zmysle, že nemá záujem na výsledku súdneho sporu, ktorý môže trvať aj dlhšiu dobu a nie je v jeho finančnom záujme, aby sa o jeho nároku na náhradu trov rozhodovalo až v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí v zmysle § 262 ods. 1 C. s. p. a o samotnej výške náhrady trov až po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p.

71. Tak či onak, oslobodenie strany sporu od súdnych poplatkov a nemožnosť uloženia jej povinnosti zložiť preddavok na trovy dôkazu v záujme zabezpečenia jej efektívneho prístupu k súdu však, ako už bolo uvedené vyššie, automaticky neznamená, že takáto strana sporu nemá niesť zodpovednosť za jeho výsledok v prípade jej (čiastočného) neúspechu v spore, čo opätovne potvrdzuje aj komentár (viď bod 62. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Senát 17Co odvolacieho súdu preto opätovne zdôrazňuje, že z dôvodov uvedených už vyššie nesúhlasí len s tou časťou bodu 60. odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/20/2021 zo dňa 22.09.2021, v ktorej sa uvádza, že pri rozhodovaní o nároku štátu na náhradu trov konania proti stranám sporu sa musí rešpektovať ich osobné oslobodenie od súdnych poplatkov a ak nemožno od oslobodenej strany od poplatkov žiadať zloženie preddavku, nemožno ju ani zaviazvať na náhradu trov konania voči štátu. Keďže súd prvej inštancie už znalečne v rozsahu prevyšujúcom žalovanou zložený preddavok uhradil z rozpočtových prostriedkov súdu (t.j. pochádzajúcich zo štátneho rozpočtu), odvolací súd v snahe dosiahnuť cieľ sledovaný Civilným sporovým poriadkom, aby štát neznášal trovy konania (dokazovania) rozhodol tak, že zmenil šiesty výrok rozsudku súdu prvej inštancie o nároku štátu na náhradu trov konania voči žalobkyni tak, že žalobkyni (rovnako ako žalovanej) uložil povinnosť nahradiť štátu trovy prvoinštančného konania v rozsahu 50% do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške, keďže každá zo strán bola v spore úspešná v polovici.

72. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že podľa jeho názoru aplikácia ust. § 257 C. s. p. s prihliadnutím na okolnosti tohto prípadu v spojení s pomermi strán sporu neprichádza v tomto spore do úvahy. Len samotná skutočnosť, že strana sporu (žalobkyňa) je osobou v hmotnej núdzi, ktorej v dôsledku toho bolo v tomto konaní priznaná bezplatná právna pomoc zo strany Centra právnej pomoci, nie je dôvodom hodným osobitného zreteľa pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania protistrane, ktorou je v časti konania a rozhodovania o nároku štátu na náhradu trov konania štát. Odvolací súd v tejto posudzovanej veci nevzhladol dôvody na aplikáciu ust. § 257 C. s. p., t.j. výnimočnosť prípadu, ani dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v okolnostiach prípadu, ako sú neprimeraná tvrdosť spočívajúca v nespravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, zložitnosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky (vec bola zložitá po skutkovej stránke aj vzhľadom na potrebu znaleckého dokazovania), ani v okolnostiach (pomeroch) na strane strán sporu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 5 Cz 3/64 z 27.01.1964, publikované v Zbierke stanovísk NSSR a rozhodnutí súdov SR po č. 24/1964, ktorého právna veta znie: „Pri posudzovaní okolností osobitného zreteľa v zmysle § 130 O. s. p. (rozumej v tom čase účinný zákon č. 142/1950 Zb. o konaní v občianskych právnych veciach (občiansky súdny poriadok), teraz § 257 C. s. p. - poznámka odvolacieho súdu) je potrebné prihliadnúť na osobné, majetkové, zárobové a iné pomery oboch (všetkých) účastníkov, teda nielen toho, koho by podľa všeobecného ustanovenia § 129 O. s. p. postihovala povinnosť nahradiť náklady konania, ale aj toho, koho majetková sféra by bola použitím tohoto výnimočného ustanovenia dotknutá; je potrebné si všímať taktiež okolnosti, ktoré vôbec viedli k súdnemu uplatneniu nároku a prihliadnúť i na postoj účastníkov v konaní.“

73. O nároku žalovanej a štátu na náhradu trov odvolacieho konania napriek ich plnému úspechu v odvolacom konaní, nakoľko odvolanie žalobkyne je nedôvodné a odvolanie štátu je dôvodné, rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že

im náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni nepriznal, pretože v odvolacom konaní im žiadne trovy nevznikli, zo spisu nevyplývajú. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 14/2018 zo dňa 28.02.2018 uverejnené v Zbierke stanovísk NSSR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/2018, ktorého právna veta znie: „Ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.“

74. Rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie vád a jeho poučení o následkoch neodstránenia vád dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).